

STAPPEN NAAR SYNODALITEIT

Voor een synodale Kerk

Nieuwkomers in de geloofsgemeenschap

Nationaal synodaal thema · Handleiding voor synodaal gesprek

Nieuwkomers zijn geen probleem dat opgelost moet worden, maar een kans voor de Kerk.

© IPB — Gesprek in de Geest

Dit document begeleidt geloofsgemeenschappen bij een synodaal gesprek over de plaats van nieuwkomers in de Kerk. Het combineert bijbelse bezinning, gezamenlijk onderscheiden en concrete actie.

Inhoud

1**Situering**

Context, centrale vraagstelling, aanpak en diocesane coördinatoren

p. 3**2****Voorstel van samenkomst**

Programma (± 2 uur), agenda en praktische tips voor de begeleider

p. 9**3****Gebedsbladen**

Drie bijbelteksten met meditatievragen en notitieruimte

p. 13**Slotdocument van de synode**

De tekst verwijst naar het slotdocument Voor een synodale Kerk: gemeenschap, participatie en zending. Lees de Nederlandstalige vertaling via: www.otheo.be → Slotdocument synode (PDF)

1

Situering

Context, centrale vragen en aanpak

Situering en vertrekpunt

In de katholieke Kerk willen we ons verder bekwamen in de synodale weg. Paus Franciscus heeft ons op die weg gezet. Paus Leo XIV wil op die weg verdergaan. De Belgische bisschoppen nodigen ons uit om de vraag te stellen naar de plaats van nieuwkomers in onze geloofsgemeenschappen. Dat thema sluit aan bij deel IV van het slotdocument van de synode, dat de nadruk legt op ontmoeting, wederzijdse verrijking en het samen opbouwen van een kerkelijke gemeenschap. [Lees de Nederlandstalige vertaling](#) →

Dit nationale thema nodigt de Kerk in België uit om zoals een „karavaan in de woestijn” te zijn: een gemeenschap van mensen die als pelgrims onderweg zijn, met verschillende achtergronden, ervaringen en gaven, en die elkaar onderweg verrijken.

‘Nieuwkomers’ in de geloofsgemeenschap is bewust een brede term en doelt op mensen die op de ene of andere manier ‘nieuw’ zijn in de Kerk, zoals bijvoorbeeld: catechumenen (volwassenen die gedoopt worden), neofieten (gedoopte volwassenen die het geloof herontdekken), katholieke migranten die in België toekomen, jongeren, gelovigen die verhuizen binnen België, enzovoort.

De centrale vraag waarrond gemeenschappen worden uitgenodigd om na te denken is:

Wat leren wij van de nieuwkomers in de Kerk? Wat verrast ons?

Aanvullende vragen daarbij kunnen zijn:

- Welke realiteit zien wij vandaag rond de nieuwkomers (zoals migranten, catechumenen en neofieten)?
- Hoe kunnen wij deze realiteit interpreteren in het licht van de Schrift en de Traditie?

- Hoe kan de Kerk (in brede zin) beter handelen om deze ervaring met nieuwkomers verder te zetten?

De bisschoppenconferentie en het nationale team vragen aan de geloofsgemeenschappen om een gesprek van gemeenschappelijke onderscheiding te hebben over dit thema en de antwoorden in te zenden naar de diocesane coördinatoren. De inzendingen zullen op die manier de synodale samenkomsten, die per bisdom gepland zijn in het voorjaar van 2027, mee vormgeven. In het najaar van 2027 volgt dan een nationale samenkomst, waarna een rapport over de implementatiefase in ons land naar Rome kan worden gestuurd. De contactpersonen per bisdom en verdere informatie is te vinden op de website: www.synode.be.

De realiteit vandaag

Om samen met je gemeenschap na te denken over nieuwkomers, zijn hier enkele vragen die je kunnen helpen:

- Waar in onze gemeenschap zie ik nieuwkomers?
- Zien we ze in onze kerk? Jongeren, migranten of vluchtelingen, jonge gezinnen die pas verhuisd zijn, catechumenen en neofieten, ...
- Heb ik al eens met hen gesproken?
- Nemen ze deel aan een kerkelijke groep? Maken ze deel uit van een vereniging?
- Hebben we de voorbije jaren een jongere of een volwassene gehad die bij ons op Pasen het doopsel of het vormsel ontvangen heeft?
- Zijn er nieuwkomers die we vandaag nog niet op het spoor zijn, maar die wel in de plaatselijke geloofsgemeenschap voorkomen.

Nodig nieuwkomers uit om met hen (hoe klein het contact soms ook is) het gesprek in de Geest te doen. Je kan volgende vragen met hen bespreken:

- Op welk moment hebben zij zich wél of niet onthaald en welkom geweten in de gemeenschap? En waarom wel/niet?
- Wat valt hen op in de gemeenschap? Welke aanbevelingen hebben zij aan de gemeenschap om samen te groeien in het geloof? Welke gewoonten van de gemeenschap herkennen ze? Wat is nieuw?

Centrale vraagstelling

De centrale vraag waar rond gemeenschappen worden uitgenodigd om na te denken is:

Wat leren wij van de nieuwkomers in de Kerk? Wat verrast ons?

De volgende grondvragen kunnen het gesprek structureren:

- Wie zit er vandaag werkelijk rond de tafel in onze gemeenschappen?
- Hebben nieuwkomers daar een echte plaats? Kunnen zij hun verhaal vertellen?
- Wat heeft de ontmoeting met hen bij mij/ bij ons teweeggebracht? Wat heb ik van hen geleerd? Wat heb ik/ hebben wij van hen ontvangen? Als het bijvoorbeeld gaat om het doopsel van een jongere of volwassene tijdens de Paaswake: wat heeft dat doopsel met mij/ onze gemeenschap gedaan?
- Wat ontvangen wij van hen? We verwijzen hierbij naar de “uitwisseling van gaven” (slotdocument deel IV). Het volgende citaat kan ons helpen: “In een tijd waarin de ervaring van de plaatsen waarin de Kerk geworteld is en pelgrimeert, is het nodig nieuwe vormen te cultiveren voor de uitwisseling van de gaven en de verweving van de banden die ons verenigen (...).”
- Spreek samen af welke concrete stap jullie willen zetten naar de nieuwkomers die jullie zien in je gemeenschap. Of spreek af, aanwezige nieuwkomers en vertrouwde leden van de gemeenschap, welke concrete stap jullie kunnen zetten om te groeien als gemeenschap en naar andere nieuwkomers die jullie zien. Op die manier gebeurt er een “uitwisseling van gaven”.

Aanpak en methode

Het proces vertrekt vanuit de bestaande realiteit op het terrein en werkt met drie bouwstenen:

- Een feitelijke voorstelling van de situatie van nieuwkomers, met terugkoppeling naar het slotdocument. Zeker voor begeleiders is het slotdocument (vooral, maar niet uitsluitend Deel IV) noodzakelijke achtergrondinformatie.
- In de Bijbel zelf zie je dat de eerste christenen ook te maken hebben gehad met gelijkaardige situaties: mensen met levensvragen die het doopsel willen ontvangen nadat ze Jezus en de kracht van zijn dood en verrijzenis hebben ervaren; volwassenen die bij het horen van de Blijde Boodschap het doopsel willen ontvangen; conflicten tussen mensen die uit andere landen komen; enz. Daarom kunnen de ervaringen van de eerste christenen een licht werpen op onze ervaring vandaag.

- Een gesprek in de Geest als een methode om het gesprek met elkaar aan te gaan. De methode werd gebruikt tijdens de synode in Rome in oktober 2023 en oktober 2024. Paus Franciscus riep gemeenschappen op om ook deze methode te gebruiken in eigen besluitvormingsprocessen. Uitleg over de methode kan je verderop vinden bij het ‘voorstel van samenkomst’. Er zijn ook mensen met ervaring in de begeleiding van deze methode waarop je misschien een beroep kan doen.

Vruchten verzamelen

Bezorg een kort verslag van de inhoud van jullie gesprek (maximaal 1 A4) en van de concrete keuze die jullie gemaakt hebben aan de diocesane coördinator van het synodale proces. Op die manier beleven we ook met alle gemeenschappen van het bisdom de „uitwisseling van gaven” tussen gemeenschappen (cf. Slotdocument, no 38).

Het verslag biedt een antwoord op de centrale vraag „Wat leren wij van de nieuwkomers in de Kerk? Wat verrast ons?” en op de specifieke vragen die in jullie groep aan bod kwam.

Bezorg je verslag tegen 1 februari 2027 aan jullie diocesane coördinator of stuur het in via de website www.synode.be.

Diocesane coördinatoren

Deadline: 1 februari 2027 · via www.synode.be

- Bisdom Namen - Françoise Hamoir: synode@diocesedenamur.be
- Bisdom Doornik – Stanislas Deprez: synode@evechetournai.be
- Bisdom Luik – Delphine Mirgaux: delphine.mirgaux@evechedeliege.be
- Aartsbisdom FR – Nathalie Beurrier – synode_fr@diomb.be
- Aartsbisdom – diaken Kris Somers: synode_nl@diomb.be
- Bisdom Brugge – Wim Vervaeck: wim.vervaeck@bisdombrugge.be
- Bisdom Gent – diaken Geert De Cubber: geert.decubber@bisdomgent.be
- Bisdom Antwerpen – E.H. Bart Paepen: Bart.Paepen@bisdomantwerpen.be
- Bisdom Hasselt – E.H. Bart Coenegrachts:
Bart.Coenegrachts@bisdomhasselt.be

Voor wie is dit thema bedoeld?

Dit thema is in het bijzonder bedoeld voor geloofsgemeenschappen die een (eerste of verdere) stap willen zetten op de synodale weg. Het gebedsblad kan een hulp zijn voor iedereen die een bijdrage wil leveren aan het diocesane en nationale proces, en vooral voor wie nog niet zoveel ervaring heeft.

Met dit eenvoudige document willen we iedereen aanmoedigen om toch alvast met synodaliteit te beginnen of ermee verder te doen. Misschien smaakt het wel naar meer...

Aan de geloofsgemeenschappen die al wat verder staan op de weg naar synodaliteit, willen we vragen dit thema ook mee uitdrukkelijk te bespreken tijdens de diocesane implementatiefase (werkjaar 2026–'27) van het synodale proces. De vruchten zullen gedeeld worden tijdens de nationale implementatiefase (najaar 2027).

Tijdslijn

VERLOOP VAN HET PROCES

Najaar 2024

Publicatie van het slotdocument van de Synode

2025

Diocesane en nationale implementatie

Elk bisdom wordt uitgenodigd om het slotdocument te implementeren. Start van het Nationaal Synodaal Team.

Voorjaar 2026

Lancering van het nationaal thema "onthaal van nieuwkomers"

Publicatie van de praktische handleiding voor het nationaal thema.

Najaar 2026

Diocesane consultaties

De lokale geloofsgemeenschappen organiseren ontmoetingen en luistermomenten in parochies, bewegingen, religieuze gemeenschappen, etc.

Voorjaar 2027

Synthese & Diocesane ontmoetingsdag

Bijdragen worden samengebracht in een diocesaan synthesedocument. Conclusies worden besproken tijdens een diocesane ontmoetingsdag.

Najaar 2027

Nationale synthese & ontmoeting

Nationale bijeenkomst voor gezamenlijke onderscheiding en conclusies.

2028

Implementatie & opvolging

Aanbevelingen worden vertaald naar concrete acties. Evaluatie wordt aan de CCEE en het Secretariaat van de Synode bezorgd.

2

Voorstel van samenkomst

± 2 uur · Voor geloofsgemeenschappen die de synodale weg willen verkennen

Vorbereiding

De bijeenkomst vraagt minimale voorbereiding. Print per deelnemer:

- De gebedsbladzijde (met Bijbeltekst en meditatievragen, zie verder)

Zorg voor een rustige ruimte, eventueel met een kaars en een open Bijbel als middelpunt. Splits de deelnemers vooraf in kleine groepen van 5 à 6 personen. Zorg ervoor dat elk klein groepje een zekere diversiteit heeft.

Zorg eventueel voor een inhoudelijke input over types 'nieuwkomers' die op jullie gemeenschap van toepassing is, of die net in jullie gemeenschap ontbreekt. Bijvoorbeeld: catechumenen (volwassenen die gedoopt worden), neofieten (pas gedoopte volwassenen of reeds langer gedoopte volwassenen die het geloof herontdekken), katholieke migranten die in België toekomen, jongeren, gelovigen die verhuizen binnen België, enzovoort.

Er zal achtergrondinformatie gepubliceerd worden over verschillende groepen nieuwkomers op www.synode.be

Verloop van de bijeenkomst**13u45****Ontvangst**

Deelnemers worden verwelkomd. Koffie/thee en informeel contact.

14u00**Welkom en situering (± 15 min.)**

De begeleider heet iedereen welkom en licht kort het kader toe:

- Het nationale synodale thema: nieuwkomers in de geloofsgemeenschap
- Korte voorstelling van alle deelnemers (naam + parochie/gemeenschap)
- De methode van het gesprek in de Geest (stilte, luisteren, delen)

Eventueel kan je mensen vooraf “huiswerk geven” om het thema van de nieuwkomers inhoudelijk voor te bereiden. We raden je aan om hier wel de tijd voor te nemen, zodat de samenkomst zelf vruchtbaar kan verlopen. Natuurlijk kan je er ook voor kiezen om het thema eerst in een aparte samenkomst te verkennen. Je kan hier misschien enkele nieuwkomers of thema-experten voor uitnodigen. Dan kan er tijdens een vervolgbijeenkomst ingegaan worden op de “uitwisseling” van de gaven en op de concrete volgende stap in de omgang met de nieuwkomers.

Richtvragen bij de voorbereiding:

- Zien wij in onze gemeente nieuwkomers? Wat hebben zij ons te bieden? Welke “uitwisseling van gaven” vindt er plaats met hen?
- Zien we ze in onze kerk? Jongeren, migranten of vluchtelingen, ...
- Heb ik al eens met hen gesproken?
- Nemen ze deel aan een kerkelijke groep? Of aan een vereniging?
- Hebben we de voorbije jaren een jongere of een volwassene gehad die bij ons op Pasen het doopsel of het vormsel ontvangen heeft?
- ...

Zie je een aantal nieuwkomers voor je? Nodig hen bij voorkeur uit om naar hen te luisteren. Mocht dit niet mogelijk zijn, een tip: voorzie in een lege stoel om aan de nieuwkomer fysiek een plaats te geven.

14u15

Gebod en persoonlijke meditatie (± 15 min.)

Lees samen de gebedsbladzijde. De begeleider of iemand van de groep leest de Bijbeltekst voor, gevolgd door een moment van stille persoonlijke meditatie.

Overloop samen de meditatievragen op het gebedsblad. Wijs erop dat niet iedereen systematisch alle vragen moet beantwoorden. Neem er die vragen uit die voor jullie gemeente het meest spreken.

14u30

Gesprek in de Geest in kleine groepen (± 60 min.)

Deelnemers gaan naar hun kleine groep (5–6 personen). Het gesprek verloopt in drie rondes:

1e ronde (14u30–14u45) — IK

- Wat neem ik mee uit mijn meditatie? Wat observeer ik in onze gemeente over nieuwkomers? Wat leer ik van nieuwkomers voor mijn eigen geloof en voor onze manier van kerk-zijn? Wat wil ik daarover zeggen vanuit wat ik zie bij ons en vanuit wat ik lees of hoor in de Bijbel?
- Elk lid van de groep krijgt maximum 3 minuten op zijn/haar inbreng te doen.

2de ronde (14u45–15u05) — JIJ

- Stilte (14u45–14u50)
- Wat heeft mij geraakt in wat de anderen deelden over de vraag hoe zij de nieuwkomers zien en welke gaven zij ons geven?
- Na de stilte delen we wat ons geraakt heeft (positief, misschien ook minder positief) bij de inbreng van de anderen. Elk lid van de groep krijgt maximum 2 minuten om zijn/haar inbreng te doen.

3de ronde (15u05–15u25) — WIJ

- Stilte (15u05–15u10)
- We hebben onze inbreng gedaan, we hebben elkaar beluisterd en teruggegeven wat iedereen belangrijk of belangwekkend vond.
- Nu gaan we na, eerst in stilte, wat dit betekent voor onze gemeenschappen in onze parochies.
- Wat hebben we samen begrepen als het gaat over nieuwkomers?
- Welke concrete stap kan ik, kan mijn gemeenschap, kunnen wij met de gemeenschap nu zetten naar de nieuwkomers die hier bij ons zijn of die we zien in onze kerken en gemeenschappen? Hoe kunnen we groeien naar een meer uitnodigende en verwelkomende gemeenschap? Wat is onze 'uitwisseling van gaven' met nieuwkomers?
- Elke groep noteert 3 kerngedachten om te delen in de plenaire terugkoppeling.

15u30**Plenaire terugkoppeling (± 30 min.)**

- Woordvoerder per groep deelt de 3 kerngedachten (maximum 2 minuten per groep)
- Vrije reactieronde: wie wil, neemt het woord. Eventueel spreek je van tevoren af hoelang een reactie mag duren (richtlijn: maximum 1-2 minuten)
- Begeleider vat samen: wat heeft ons vandaag geraakt? Wat nemen we mee? In welke richting gaat het besluit dat we nemen? Waar is er overeenkomst? Waar lopen de gedachten/ ervaringen uiteen?

Bespreek hier actief welke elementen zeker moeten worden teruggekoppeld naar het bisdom én welke acties je geloofsgemeenschap nu al concreet zou kunnen nemen.

16u00**Afsluiting (± 10 min.)**

- Kort slotgebed of dankwoord

- Vraag aan deelnemers om hun ervaringen terug te koppelen aan de diocesane coördinator. Best neemt iemand verslag van de gezamenlijke besluiten en wordt beschreven hoe het gesprek in de Geest is verlopen; dat wordt bezorgd aan het diocesane synodale team.
- Informele nabespreking bij koffie (optioneel)

16u10**Einde**

Praktische tips voor de begeleider

- Stel de methode van het gesprek in de Geest kort voor: iedereen spreekt vanuit eigen ervaring, zonder debat of overtuigen. Niemand wordt onderbroken terwijl hij/zij spreekt. Spreek vooraf af hoelang elke persoon mag spreken (richtlijn: 2-3 minuten). De begeleider bewaakt dat men niet langer spreekt dan afgesproken.
- Respecteer de momenten van meditatie en van stilte. Ze zijn geen lege momenten maar maken helemaal deel uit van het proces.
- Laat de Bijbeltekst zelf het gesprek openen: vraag eerst wat de deelnemers raakt, vóór de inhoudelijke vragen.
- Voor gemeenschappen die voor het eerst synodaal samenkomen: het mag smaken naar meer!

Inzending van de conclusies

Bezorg een kort verslag van de inhoud van jullie gesprek en van de concrete keuze die jullie gemaakt hebben aan de diocesane coördinator van het synodale proces. Op die manier beleven we ook met alle gemeenschappen van het bisdom de „uitwisseling van gaven” tussen gemeenschappen (cf. Slotdocument, no 38).

Het verslag biedt een antwoord op de centrale vraag „Wat leren wij van de nieuwkomers in de Kerk? Wat verrast ons?” en op de specifieke vragen die in jullie groep aan bod kwam.

Bezorg je verslag tegen 1 februari 2027 aan jullie diocesane coördinator of stuur het in via de website www.synode.be.

- Bisdom Doornik – Stanislaz Deprez: synode@evechetournai.be
- Bisdom Luik – Delphine Mirgaux: delphine.mirgaux@evechedeliege.be
- Bisdom Namen - Françoise Hamoir: synode@diocesedenamur.be
- Aartsbisdom FR – Nathalie Beurrier: synode_fr@diomb.be
- Aartsbisdom – diaken Kris Somers: synode_nl@diomb.be
- Bisdom Antwerpen – E.H. Bart Paepen: Bart.Paepen@bisdomantwerpen.be

- Bisdom Brugge – Wim Vervaeck: wim.vervaeck@bisdombrugge.be
- Bisdom Gent – diaken Geert De Cubber: geert.decubber@bisdomgent.be
- Bisdom Hasselt – E.H. Bart Coenegrachts:
Bart.Coenegrachts@bisdomhasselt.be

3

Gebedsbladen

Drie bijbelteksten met meditatievragen

Adsumus Sancte Spiritus

We staan voor U, Heilige Geest, in Uw naam komen we samen.
U die onze raadgever zijt, kom tot ons, sta ons bij, woon in onze harten.
Leer ons wat we moeten doen, toon ons hoe we samen op weg kunnen zijn.

Behoed ons ervoor, kwetsbaar en zondig als we zijn, de richting kwijt te raken en verwarring te veroorzaken.

Laat niet toe dat onwetendheid ons op het verkeerde pad brengt.
Geef ons de gave van onderscheiding: dat we ons laten leiden door wat waar en goed is, zonder dat vooroordelen onze daden beïnvloeden.

Breng ons tot eenheid in U, opdat we samen mogen gaan naar het eeuwige leven en niet afdwalen van de weg van de waarheid en de gerechtigheid.

Dit alles vragen wij U, die werkzaam zijt op iedere plaats en in iedere tijd, in gemeenschap met de Vader en de Zoon, in de eeuwen der eeuwen.

Amen.

De leerlingen van Emmaüs

Lucas 24, 24.28–32

Om in deze beweging in te stappen, kunnen we ons situeren in onze buurt, onze stad. Zie die plaatsen waar wij gezonden worden als getuigen. Neem in ons hart mee al deze nieuwe mensen die onze gemeenschappen hebben vervoegd: de catechumenen, de neofieten, de migranten,... We maken de gedachtenis van al wat er leeft dankzij hun aanwezigheid.

De leerlingen van Emmaüs, Lucas 24, 24.28–32 (NBV)

© Éric Vancraeynest

‘24 ‘Een paar van ons zijn toen ook naar het graf gegaan en troffen het aan zoals de vrouwen hadden gezegd, maar Jezus zagen ze niet.’

28 Ze naderden het dorp naderden waarheen ze op weg waren. Jezus deed alsof Hij verder wilde reizen.

29 Maar ze drongen er sterk bij Hem op aan om dat niet te doen en zeiden: ‘Blijf bij ons, want het is bijna avond en de dag loopt ten einde.’ Hij ging met hen mee en bleef bij hen.

30 Toen Hij met hen aanlag, nam Hij het brood, sprak het zegengebed uit, brak het en gaf het hun.

31 Nu werden hun ogen geopend en herkenden ze Hem. Maar Hij werd onttrokken aan hun blik.

32 Daarop zeiden ze tegen elkaar: ‘Brandde ons hart niet toen Hij onderweg met ons sprak en de Schriften voor ons ontsloot?’

Korte uitleg

De climax zit in v.31: “Nu werden hun ogen geopend.” Wat opent hun ogen? Niet de Schriftuitleg onderweg, maar de broodbreking. Lukas plaatst de herkenning bewust in het rituele gebaar dat we uiteraard met de eucharistie verbinden.

Dat Hij op het moment van herkenning verdwijnt, is geen toevalligheid: de Verrezene is niet langer vast te houden, maar wél present in de maaltijd van de gemeenschap.

De Schriftuitleg was niet overbodig. Ze bereidde voor. Het deed hun hart branden. Maar kennis alleen opent de ogen niet. De tafel voltooit.

Gebedsintentie

*Heer,
schenk ons de genade ons te laten raken door uw heilige Geest:
moge Hij onze harten openen, zodat wij de gaven kunnen ontvangen
van alle nieuwkomers in de Kerk.*

Meditatievragen

- Laat de Bijbeltekst in je doorklinken. Welk woord, vers of uitdrukking van het Woord raakt jou?
- Zien: Wat observeren we vandaag in onze gemeenschappen bij de nieuwkomers? Wat verrast ons in hun aanwezigheid en hun parcours?
- Oordelen: Wat leren we van hen voor ons eigen geloof en onze manier van kerk-zijn? Waartoe roept hun aanwezigheid ons op te veranderen?
- Handelen: Welke concrete stap kunnen we zetten om een meer gastvrije, onthalende en uitnodigende Kerk te worden, waar iedereen werkelijk zijn of haar plaats heeft en kan geven en ontvangen?

Neem na de meditatie even de tijd om te noteren wat je wil delen in het kleine groepje. (In de groep deel je niet vraag per vraag — je deelt wat je raakt.)

Mijn notities

Filippus en de Ethiopiër

Handelingen 8, 26–40

Situeer jezelf even op de weg – misschien een vertrouwde plek in je stad, je wijk, je gemeenschap. Denk aan wie jij onderweg al ontmoet hebt: mensen die vragen stellen, mensen die zoeken, mensen van ver. Neem deze mensen als nieuwkomers mee in dit gebed.

Filippus en de Ethiopiër, Handelingen 8, 26-40 (BGT)

© Vatican Media — Bijeenkomst in de kerk

Een engel van de Heer zei tegen Filippus: ‘Je moet op reis gaan. Ga naar de weg die van Jeruzalem naar de stad Gaza loopt. Zorg dat je daar midden op de dag bent.’

Filippus deed wat de engel zei. De weg was verlaten. Maar opeens kwam er iemand aan. Het was een man uit Ethiopië, een belangrijke ambtenaar van de koningin van dat land. De man was in Jeruzalem geweest om de God van Israël te eren. En nu was hij op de terugweg. Hij zat in zijn reiswagen te lezen in het boek van de profeet Jesaja.

De heilige Geest zei tegen Filippus: ‘Ga naar de man in die wagen toe.’ Filippus liep er snel heen. Hij hoorde de man hardop lezen en vroeg: ‘Begrijpt u wat u leest?’ De man antwoordde: ‘Nee, want niemand legt het mij uit.’ Toen vroeg hij Filippus om in de wagen te stappen en naast hem te komen zitten.

De man las voor uit het boek Jesaja: «Hij zweeg, hij deed zijn mond niet open. Hij was zo stil als een lam dat geschoren wordt. Hij werd meegenomen als een schaap dat geslacht gaat worden. De mensen hebben hem slecht behandeld, maar God heeft hem gered. Nu is zijn leven op aarde voorbij. Wie zal er nog over hem vertellen?»

De man vroeg: ‘Over wie zegt de profeet dat?’ Toen vertelde Filippus hem dat het over Jezus ging. Zo vertelde hij hem het goede nieuws.

Onderweg kwamen ze bij een plaats waar water was. De man zei: ‘Kijk, ik zie daar water. Mag ik gedoopt worden?’ Ze gingen samen het water in. Daar doopte Filippus de man. Daarna reisde de man verder, blij en gelukkig.

Korte uitleg

We zien hier het verhaal van iemand die Jezus leert kennen en vraagt om het doopsel aan Filippus. Het is het verhaal van een nieuwkomer, een catechumeen (met hier een heel kort catechumenaat).

Filippus behoorde tot de zeven diakens aangesteld voor de Griekssprekende christenen in Jeruzalem (Hand. 6,1-6). De tekst die de Ethiöpiër leest (Jesaja 53,7-8) is een tekst waarin hij zijn eigen leven herkent: hij is een eunuch, hij werd ooit gecastreerd om te mogen leven aan het hof van de koningin van Ethiopië; hij zal dus geen nageslacht hebben. Begrijpelijk dat hij geraakt wordt door deze tekst. De eerste christenen hebben in deze tekst van Jesaja het leven van Jezus herkend. Daarom wordt die tekst nog altijd voorgelezen op Goede Vrijdag. De perikoop toont hoe de persoonlijke vragen van een mens, de verkondiging over wie Jezus was en over zijn dood en verrijzenis en het sacrament van het doopsel nauw verbonden zijn. En hoe een ontmoeting en de verkondiging dat Jezus lijden en dood heeft overwonnen iemands leven kan veranderen.

Gebedsintentie

*Heer,
schenk ons de genade ons te laten raken door uw heilige Geest:
moge Hij onze harten openen, zodat wij de gaven kunnen ontvangen
van alle nieuwkomers in de Kerk.*

Meditatievragen

- Met welk personage voel je je vandaag het meest verwant — Filippus of de Ethiöpiër? Waarom? Wat zou Filippus verteld hebben over Jezus? Wat zou die Ethiöpiër geraakt hebben in het verhaal van Jezus?
- Waar ervaar ik in mijn leven en in mijn vragen de aanwezigheid van Jezus? Welk antwoord geeft Hij mij? Welk woord of vers uit deze tekst zindert bij mij na?
- Filippus ontmoet de Ethiöpiër „op de verlaten weg”. Langs waar loopt voor jou vandaag de weg van het geloof? Hoe ontmoet jij anderen op die weg? Als je nieuwkomers ziet in je omgeving, wat denk je dat hen geraakt heeft in ons geloof, in het verhaal van Jezus?

Neem na de meditatie even de tijd om te noteren wat je wil delen in het kleine groepje. (In de groep deel je niet vraag per vraag — je deelt wat je raakt.)

Mijn notities

De komst van de Heilige Geest

Handelingen 2, 1–11

Situeer jezelf voor een moment – misschien op een vertrouwde plek in je stad, je wijk of je gemeenschap. Denk aan die plaatsen waar mensen van ver samenkomen: markten, pleinen, stations... Neem deze mensen van diverse achtergronden en talen mee in dit gebed.

De komst van de Heilige Geest, Handelingen 2, 1–11 (BGT)

Toen het Joodse Pinksterfeest begon, waren alle gelovigen bij elkaar in een huis. Opeens kwam er uit de hemel een vreemd geluid. Het klonk alsof het hard begon te waaien. Het was overal in huis te horen. Ook zagen de gelovigen iets dat op vuur leek. Dat vuur verdeelde zich in vlammen, en op iedereen kwam een vlam neer. Zo kwam de heilige Geest in alle gelovigen. Daardoor begonnen ze te spreken in vreemde talen.

Op dat moment waren er in Jeruzalem veel Joden uit alle delen van de wereld. Ze waren gekomen om het Pinksterfeest te vieren. Toen het geluid uit de hemel klonk, kwamen ze er allemaal op af. Ze begrepen er niets van. Want iedereen hoorde de gelovigen spreken in zijn eigen taal.

‘De mensen die daar praten, komen allemaal uit Galilea. Hoe kan het dan dat we ze allemaal horen spreken in onze eigen taal? Wij komen allemaal ergens anders vandaan. Sommigen van ons komen uit landen in het oosten. Anderen komen uit landen in het noorden, het zuiden of het westen. Sommigen komen uit de grote stad Rome zelf. Weer anderen komen van het eiland Kreta, of uit de woestijn van Arabië. Er zijn hier Joden uit alle delen van de wereld. Er zijn ook mensen die uit andere volken komen en Joods geworden zijn. En toch horen we allemaal onze eigen taal! We horen dat er verteld wordt over de geweldige dingen die God doet.’

Korte uitleg

© KNA — Synodetafels

Lucas verwees met Pinksteren naar het joodse Wekenfeest (Sjawoet). Op dat moment herdenken de Joden dat zij vijftig dagen na de Uittocht de tien woorden van God ontvingen. Oorspronkelijk was dit feest een oogstdankfeest voor de tarweoogst, dat eveneens vijftig dagen na Pasen (Pesach) werd gevierd.

Tijdens de drie pelgrimsfeesten (Pasen, Pinksteren en het Loofhuttenfeest) trokken Joden van overal naar Jeruzalem om deze feesten samen te vieren.

Het was bijzonder dat men de grote daden van God in de eigen taal kon horen. In die tijd moest men Hebreeuws kennen om de Bijbel te kunnen lezen. Dat iedereen de apostelen in zijn eigen taal begreep, maakte dit gebeuren tot het tegenovergestelde van wat er bij de bouw van de toren van Babel gebeurde, waar juist verwarring ontstond doordat iedereen verschillende talen sprak.

Gebedsintentie

*Heer,
schenk ons de genade ons te laten raken door uw heilige Geest:
moge Hij onze harten openen, zodat wij de gaven kunnen ontvangen
van alle nieuwkomers in de Kerk.*

Meditatievragen

- Welk woord, vers of beeld uit deze tekst zindert bij jou na?
- Taal is meer dan woorden en grammatica. Echte dialoog betekent verbinding in het spreken en luisteren. Wat doet het met jou als iemand je toespreekt 'in jouw taal'? Wat kan ik van nieuwkomers leren om mijn eigen geloof anders te beschrijven?

- Ervaar jij de Heilige Geest in ons kerk-zijn? Of net niet? Wat betekent voor jou 'vuur en vlam'? Hoe doen nieuwkomers ons anders kijken naar onze manier van kerk-zijn? Hoe zetten zij ons in vuur en vlam?

Neem na de meditatie even de tijd om te noteren wat je wil delen in het kleine groepje. (In de groep deel je niet vraag per vraag — je deelt wat je raakt.)

Mijn notities
